

LEIRIKOULU – LÄGERSKOLA

Suomen leirikouluyhdistys ry - Lägerskolföreningen i Finland ry.

OPETTAJILLE – FÖR LÄRARNA

SLY
LFF

2022 - Ryhmätyötaidot - Gruppering
Leirikoulukeskukset - Lägerskolcentra

SUOMEN LEIRIKOULUYHDISTYS - LÄGERSKOLFÖRENINGEN I FINLAND RY.

ulkona oppimisen puolesta vuodesta vuodesta 1975 - för ute-skola sedan 1975

Julkaisija / Utgivare:

Suomen leirikouluyhdistys ry.,
lägerskolföreningen i Finland rf.,
Suomenlinna C9, 00190 Helsinki
sly@suokki.fi, 09 684 7471
www.leirikoulut.info

Vastaava toimittaja ja päätoimittaja,
Ansvarig utgivare och chefredaktör:
Juha Kuronen
Taitto, layout: Petra Miessmer
Paino, tryckeri: Painotalo Punamusta

Ilmoitushinnat, annonspriser:

sivu, hela sid: 650€ (500€)
Takakansi, bakpärn: 850€ (700€)
1/2 sivu, sid: 450€ (300€)
1/4 sivu, sid: 300€ (150€)

Yhdistyksen työntekijät:

Toiminnanjohtaja / sihteeri,
verksamhetsledare / sekr:
Petra Miessmer, petra@suokki.fi

Nuorisotyön vastaava,
ansv. för ungdomsarbetet:
Mila Sjöholm, mila@suokki.fi

Yhdistyksen hallitus, Föreningens styrelse:

Puheenjoht., ordf

Juha Kuronen
juha@suokki.fi

Varapj., Viceordf.

Benita Björkell
benita.bjorkell@gmail.com

Pohjoism. siht., Nord. sekr.

Tuija Laitinen
tuija.laitinen@sallo.fi

Sarianna Alho
sarianna.alho@iki.fi

Jari Ahola
jari.ahola@marttinen.fi

Varajäsenet, Suppl.

Thina Wikström
Elise Kurtén

Kunniajäsenet, Hed.medl.

Thina Wikström
Torsten Sannamo
Jarl Stormbom
Jarl Streng

Kunniapj., Hedersordf.

Onerva Virtanen

Pohjoismaiset sisarjärjestöt, nordiska systerorganisationer:

Svensk lägerskolförening

hans.larsson@vastbergaskolan.com

Norsk leirskoleforening

nlf@leirskole.no
www.leirskole.no

Dansk lejrskoleforening

marianne.just@ebbesenmail.dk

Islandsk lejrskoleforening

skolabudir@skolabudir.is
www.skolabudir.is

LIITY JÄSENEKSI, BLI MEDLEM!

sly@suokki.fi

Pankkiyhteys, Bankförbindelse:
NORDEA: FI45 2092 1800 0106 65

Jäsenmaksut, medlemsavgifter:

varsinaiset, ordinarie: 25€
Leirik.keskukset, lägersk.cent: 110€
Kunnat, kommuner: 110€
järjestöt, föreningar: 35€

SISÄLLYS - INNEHÅLL:

s.3

Pääkirjoitus, redaktionell

s.5

Eija Kimonen ja Raimo Nevalainen:

Mielekästä oppimista autenttisissa oppimisympäristöissä

s.11

Kaveria ei jätetä! Vastuunjakoa ja ryhmätöitä

Seikkailuapinoiden leirikouluissa ympäri Suomen

s.15

Leirikeskus Metsätähti: Ryhmätöitä kehittyvät jo
lyhyemmässäkin leirikoulussa

s.18

Nuorisokeskus Marttinen: ryhmäytymistä

s.20

Koulukuraattori: Lapset ja nuoret tarvitsevat ja ansaitsevat aikuisten
tukea vertaissuhteiden muodostamiseen.

OPPILAIKEN RYHMÄTYÖTAIDOT

*"ryhmäyttämistä pitää vahvistaa
leirikoulun jälkeenkin.
Se on varmin tapa parantaa
luokkahenkeä ja eliminoida
erilaisia häiriötekijöitä."*

Leirikoulussa pyritään pääsääntöisesti kolmeen tavoitteeseen. Näitä ovat tiedolliset, taidolliset sekä sosiaaliset tavoitteet. Viimeksi mainittuun tavoitteeseen päästään kehittämällä oppilaiden ryhmätaitoja. Ryhmäyttäminen jää valitettavan usein normaalissa koulutyössä taka-alalle. Tämän vuoksi Suomen leirikouluyhdistys on toimintansa alusta alkaen kiinnittänyt tähän huomiota ja kehottanut jäseninään olevia leirikoulukeskuksia rakentamaan ohjelmia, joiden tavoitteena on ryhmätaitojen vahvistaminen. Osana tätä prosessia julkaisemme tämän Leirikoulu-lehden ryhmäyttämisen teemanumerona.

Ryhmäyttäminen tarkoittaa sitä, että oppilaat voivat ryhmässä toimiessaan luottaa toisiinsa ja etenkin oppia tuntemaan toisensa. Tärkeää on, että ryhmässä myös viihdytään ja jokainen oppilas voi vapaasti tuoda esiin omia mielipiteitään. Leirikoulussa on yleisesti tapana, että luokka jaetaan pienryhmiin, jotka toimivat siten, että oppilaat voivat tutustua hyvin toisiinsa. Kun pienryhmiä muodostetaan muunnellen, takaavat tällaiset vaihtuvat pienryhmät sen, että opitaan muodostamaan erilaisia kontakteja. On tietenkin muistettava, ettei yksi leirikoulujakso riitä ryhmätaitojen kehittämiseen, ellei työtä jatketa leirikoulun jälkeen omassa kouluympäristössä. Leirikoulu voikin olla hyvä alkupotku ryhmäyttämiseksi. Se antaa sekä opettajalle että oppilaille riittävästi hyviä vinkkejä.

Yksi selkeä ryhmäyttämisen malli on toiminnalliset harjoitukset. Ne ovat usein tiedollisiin tai taidollisiin tavoitteisiin tähtääviä toimintoja, joihin liitetään

Kuva: Juha kuronen
Sly ry. arkisto

pienryhmätyöskentelyä. Näissä harjoituksissa oppilaat oppivat kantamaan ryhmävastuun suoritettavasta tehtävästä, sillä jokainen ryhmä on velvollinen raportoimaan työnsä tulokset. Jokaisella pienryhmällä voi olla joko sama tai eri tehtävä. Tärkeintä on, että ryhmät ovat sen kokoisia, että jokainen ryhmän jäsen pääsee helposti mukaan toimintaan. Tällä tavalla asioita myös opitaan hausalla tavalla.

Toinen runsaasti käytetty malli on leikeissä ja hauskanpidossa. Leirikoulun ohjaajan tai opettajan johdolla toteutetaan erilaisia leikkejä ja kisoja, joissa ei ole varsinaista kilpailua, vaan yhteiseen maaliin pääsy on keskeisintä. Tällaisia leikkejä, jotka ovat helposti toteutettavissa myös jokaisen koulupäivän aikana, tarttuu opettajalle mukaan, kun hän vierailee jossain yhdistyksemme leirikoulukeskuksessa. Tämä onkin tärkeää, sillä ryhmäyttämistä pitää vahvistaa leirikoulun jälkeenkin. Se on varmin tapa parantaa luokkahenkeä ja eliminoida erilaisia häiriötekijöitä. Työrauha ja opiskelun motivaatio paranevat oleellisesti.

Juha Kuronen
puheenjohtaja

ELEVERNAS FÄRDIGHETER ATT ARBETA I GRUPP – GRUPPERING

Lägerskolan har oftast tre målsättningar, kunskap, färdigheter och social kompetens. Den sociala kompetensen utvecklas bäst genom gruppering. I det dagliga skolarbetet blir grupperingen ganska styvmoderligt behandlad. Lägerskolföreningen har från första början beaktat detta och uppmanat våra medlemmar (lägerskolcenter) att bygga upp program som stärker elevernas färdigheter att arbeta i grupp. Därför har detta nummer av tidningen temat gruppering.

Syftet med grupperingsprocessen är att eleverna skall känna sig trygga i gruppen och kunna lita på varandra, trivas och fritt kunna framföra sina åsikter. Under en lägerskola är det kutym att dela in eleverna i små grupper så att de lättare lär känna varandra. Då

smågrupperna sedan blandas tränas eleverna i att knyta nya kontakter. Man bör dock komma ihåg att en lägerskola inte räcker till för att utveckla elevernas gruppkompetens, därför bör grupperingen fortsätta i den egna skolmiljön. Lägerskolan kan dock vara en bra början.

Funktionella övningar där målsättningen är kunskap och färdighet passar väl in i grupperingsprocessen. De går lätt att genomföra i små grupper. Eleverna lär sig gruppansvar för varje grupp måste redovisa för sitt arbete. Gruppstorleken bör vara sådan att var och en elev lätt kan komma in i arbetsgången.

En annan modell för gruppering är leken. Under ledning av en ledare (lägerskolpersonal, lärare) genomförs olika lekar och kamper utan tävlingsmoment. Det viktigaste är att nå ett gemensamt mål på ett skojigt sätt. Sådana lekar som går lätt att arrangera kan läraren sedan ta med i sitt dagliga arbete i skolan. Detta är av betydelse för grupperingsprocessen skall även fortsätta efter lägerskolan för att förstärka klassandan och eliminera störande moment. Arbetsro och motivationen blir avsevärt bättre.

Juha Kuronen
Ordförande

Kuva: Sly ry. arkisto

MIELEKÄSTÄ OPPIMISTA

autenttisissa
oppimisympäristöissä

Eija Kimonen ja Raimo Nevalainen

Millaista on yhdyskuntaperusteinen oppiminen eri maissa? Millainen on yhdyskuntaperusteisen oppimisen kasvatusfilosofinen tausta? Millaisia arvoja, tavoitteita ja käytänteitä se on painottanut eri aikoina? Millaisia ulottuvuuksia autenttisilla oppimisympäristöillä on ollut? Millaisia kansainvälisiä vaikutteita eri maiden oppimisympäristöajattelussa voidaan havaita? Muun muassa näitä kysymyksiä pohditaan Eija Kimosen ja Raimo Nevalaisen kirjoittamassa tuoreessa kirjassa *Students Learning in Communities: Ideas and Practices from the U.S.A, India, Russia, and China*.

Kirja tutkii kasvatuksen ja yhteiskunnan vuorovaikutusta 1900-luvulla ja 2000-luvun alussa. Se käsittelee yhdyskuntaan pohjautuvan oppimisen filosofisia näkemyksiä ja kasvatuksellisia tavoitteita sekä niihin liittyviä arvoja Yhdysvalloissa, Intiassa, Venäjällä ja Kiinassa. Yhdyskuntaan pohjautuvan oppimisen filosofinen tausta näissä maissa nojaa sekä kansallisiin filosofisiin perinteisiin että reformistisiin kasvatustajatuksiin, jotka ovat saaneet kansainvälisen luonteen – ajan myötä näissä maissa on noussut myös vastustusta joitakin kansainvälisiä pedagogisia ideoita kohtaan.

Kirja tarjoaa kattavan kuvan yhdyskuntaan pohjautuvasta oppimisesta. Se osoittaa, kuinka opettajat voivat tehdä oppimisesta toimivampaa ja kokonaisvaltaisempaa, jotta opiskelijat voivat työskennellä uusissa tilanteissa yhä monimutkaistuvamassa maailmassa.

Kuva 1. Puutarhanhoidon opiskelua Horace Mann -koulussa New Yorkissa 1900-luvun alussa (Kuva Raimo Nevalainen, kuvattu Columbian yliopiston näyttelystä)

Kirjan koulukohtaiset tapauskertomukset havainnollistavat, kuinka opettajat ja opiskelijat ovat toteuttaneet yhdyskuntaan perustuvia projekteja käytännössä eri aikoina.

Kirjan aihe on hyvin ajankohtainen, sillä myös maamme perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa painotetaan toimintakulttuuria, jossa halutaan hyödyntää aikaisempaa enemmän vuorovaikutteisia oppimisympäristöjä ja koulun ulkopuolella tapahtuvaa oppimista opetustyön resurssina. Opetussuunnitelman toteuttaminen käytännössä on kuitenkin ollut suuri haaste koulujen opettajille sekä myös opettajien perus- ja täydennyskoulutukselle.

Students Learning in Communities -kirjassa kuvataan lukuisia pedagogisia lähestymistapoja, joilla on pyritty vastaamaan koulutuksen haasteisiin eri aikoina. Ne osoittavat, kuinka oppiminen on pyritty liittämään autenttisiin oppimisympäristöihin, joissa oppilailla on mahdollisuus ymmärtää tutkimiaan ilmiöitä, kun he ratkaisevat esiin nousseita ongelmiaan. Kirjan esimerkeissä kuvataan myös, miten opettajat tekivät oppimisesta entistä toiminnallisempaa ja kokonaisvaltaisempaa, jotta oppilaat saisivat valmiuksia toimia monimutkaistuvan maailman uusissa tilanteissa. Kirjan kiehtovat tapauskertomukset kuvaavat konkreettisesti, kuinka opettajat ja heidän oppilaansa ovat toteuttaneet yhdyskuntaan pohjautuvia projektejaan eri aikoina monimuotoisissa kulttuureissa.

Amerikkalainen progressiivinen kasvat

1900-luvun alkukymmenistä lähtien amerikkalainen progressiivinen kasvat on pyrkinyt laajentamaan oppimisympäristöjä koulujen suljetuista oppimisympäristöistä kohti autenttisia oppimisympäristöjä koulun ulkopuolella. Autenttisten oppimisympäristöjen hyödyntäminen on perustunut ajatukseen, jonka mukaan todellisen elämän tilanteissa asioiden oppiminen onnistuu parhaiten. Progressiivisten koulujen tarkoituksena oli 1930-luvun lopulla yhdistää opetus elämään ja ympäröivään yhteiskuntaan. Vaikeista taloudellisista ajoista huolimatta opettajat toteuttivat 1930-luvulla lukuisia kasvatuskokeiluja, jotka muuttivat syvällisesti heidän ammatillista orientaatiota. Oppilaskeskeinen opetus- ja oppimisprosessi painotti yhteistoiminnallisen oppimisen ja työskentelyn hallintaa, tiedon hankintaa ja käsittelyä sekä ongelmanratkaisua. Esimerkiksi Kansasin osavaltiossa Holtonin kaupungin yleisen koulun IX-luokkalaisten tekivät tutkielman kaupungin rakennussuunnittelusta ja asunto-oloista:

Oppilaat kartoittivat asuntojen käyttökelpoisuutta ja mukavuuksia. Tutkimuksen tuloksista he tekivät taulukoita ja graafisia kuvioita sekä kartan, joissa kaupungin talot luokiteltiin niiden mukavuustason mukaan. Lopuksi oppilaat kirjoittivat katsauksen, joka käsitteli tutkimuksen suorittamisen, tutkimustulokset ja tutkimuksen perusteella tehdyt johtopäätökset. Myöhemmin oppilaat hyödynsivät tutkimustaan, kun he osallistuivat asumisohjelman laatimiseen kaupungin asuntotoimikunnan kanssa.

Ensimmäisen maailmansodan jälkeiset kaksi vuosikymmentä muodostivat entistä intensiivisimmän progressiivisen kasvatuksen ajanjakson Yhdysvalloissa. Korostamalla motorisia ja sosiomoraalisia tavoitteita koulutuspoliittiset päättäjät yrittivät perehdyttää oppilaita teollisuusyhteiskunnassa tarvittaviin taitoihin, menettelytapoihin ja periaatteisiin. Progressiivinen koulu pyrki olemaan osa laajempaa yhteiskunnallisen elämän kokonaisuutta. Koulun työpajojen toiminta oli läheisessä yhteydessä talouteen, tieteisiin, taiteisiin ja viestintään.

Koulun ja yhteisön hyödyttävään toimintaan osallistumisen lisäksi oppilaat työskentelivät koulun työpajoissa, keittiössä ja puutarhassa, opiskelivat sen kirjastossa ja tiedelaboratorioissa sekä tekivät tutkimuksia paikallisissa tehtaissa, laboratorioissa ja instituuteissa.

Opetuksessa annettiin erityinen merkitys oppimisympäristöjen sosiokulttuurisille ja produktiivisille ulottuvuuksille, jolloin oppilaat pystyivät osallistumaan monenlaisiin yhteisöllisiin toimintoihin. Oppilaat auttoivat paikallisen asumisohjelman laatimisessa; kunnostivat vanhoja rakennuksia koulun käyttöön; työskentelivät koulun maatilan kaupassa, lihanjalostuslaitoksissa tai kuljetuspalveluissa; säilöivät hedelmiä ja vihanneksia myyntiä varten ja tekivät pieniä sähkötoivia sopimuksesta. Oppimisympäristön naturalistinen ulottuvuus asetettiin etusijalle opintokäyntien ja -retkien aikana, jolloin oppilaat tutkivat esimerkiksi järvien ja laaksojen muodostumista jääkauden päättyessä. Koululeirillä oppilaat tarkkailivat eläimiä pelloilla ja metsissä. Koulupuutarhoissa he hoitivat kasveja kevästä syksyyn. Puutarhanhoidon opiskelua pyrittiin järjestämään maaseutukoulujen ohella myös kaupunkien kouluissa (ks. Kuva 1).

Kuva 2. Opiskelua leirikoulussa Lorado Taft Field -kampuksella Oregonissa Illinoisissa vuonna 1991 (Kuva Raimo Nevalainen)

Kuva 3. Intialainen oppilas opettaa tietokoneen käyttöä kiertävässä ATK-luokassa New Delhin slummialueella. Liikkuva koulutusprojekti liittyi Springdales -koulun toteuttamaan yhteiskunnallisesti hyödyllisen tuotannollisen työn ohjelmaan vuonna 2006. (Kuva Raimo Nevalainen)

Essentialismi ja oppimisympäristöt

1950-luvun lopulla Yhdysvaltain kongressi teki perustavaa laatua olevan muutoksen koulutuspolitiikassaan. Monien mielestä maan piti nopeasti nykyaikaistaa yhteiskuntaa toteuttamalla koulutusreformi, joka perustui konservatiiviseen funktionalismiin. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi realismiin suuntautuneessa essentialistisessä koulussa opetuksen tuli nyt korostaa fyysisen maailman luonnon lainalaisuuksien tieteellistä tutkimusta. Kun koulutuspolitiikassa haluttiin kohdentaa huomio tiedollisiin tavoitteisiin, oppilaita perehdytettiin nykyaikaisiin tekniikoihin ja niiden taustalla oleviin monimutkaisiin tieteellisiin periaatteisiin, joita tarvittiin teknologisesti kehittyneessä teollisessa yhteiskunnassa. Oppilaita ohjattiin uudentyypiseen oppimiseen, jolle oli ominaista uusien periaatteiden ja tekniikoiden oivaltaminen ja kehittäminen.

1970-luvun lopulta lähtien myös uusessentialismi alkoi korostaa tieteellistä otetta ja tarkkuutta kouluissa. Luokkakeskeisen opetuksen ohella opettajat painottivat ekologista ulottuvuutta koulun ulkopuolisissa oppimisympäristöissä. Tutkimusasemien lähialueilla oppilaat tutkivat esimerkiksi vuoristoisten alueiden ekosysteemin ominaisuuksia tai rannikkoalueiden meren hyötykäyttöä ja meressä ilmenneitä ongelmia. Opettajat pyrkivät saavuttamaan amerikkalaisen koulutuspolitiikan päätavoitteet,

kun he korostivat oppimisympäristöjen tieteellisteknistä ulottuvuutta. Oppilaat osallistuivat muun muassa aktiviteetteihin, joissa osana ympäristökasvatuksen opintoja tutkittiin jokiveden epäpuhtauksia tietokoneohjattujen laitteiden avulla ja osana palvelukasvatuksen opintoja kartoitettiin koulua ympäröivän yhdyskunnan kehitystarpeita nykyaikaisilla tiedonkeruumenetelmillä.

Huolimatta siitä, että oppimisympäristöissä painotettiin ekologisia ja tieteellisteknisiä ulottuvuuksia, tavoitteena oli säilyttää myös oppimisympäristöjen naturalistinen ulottuvuus, kun oppilaat opiskelivat luontoon liittyviä asioita leirikoulukeskusten laboratorioissa tai niiden lähellä olevien lampien rannoilla (ks. Kuva 2). Sosiokulttuurinen ulottuvuus oli myös olennainen osa oppimisympäristöjä, kun opiskelijat osana palvelukasvatuksen opintojaan autoivat paikallisissa vanhusten keskuksissa, hoitokodeissa ja kodittomien turvakodeissa.

"Luokkakeskeisen opetuksen ohella opettajat painottivat ekologista ulottuvuutta koulun ulkopuolisissa oppimisympäristöissä."

Työelämä oppimisympäristönä

Työkasvatuksella on suomalaisessa pedagogiikassa pitkät perinteet. Kun kansanopetusta uudistettiin 1860-luvulla, Uno Cygnaeus painotti käsityön merkitystä opetuksessa. Työkasvatuksen asema monien muiden maiden 1900-luvun pedagogisissa ratkaisuissa oli kuitenkin huomattavasti keskeisempi Suomeen verrattuna. Amerikkalaiset uudistuspedagogiset ajatukset saivat innokkaita soveltajia Euroopassa ja Aasiassa, kun esimerkiksi Neuvostoliitossa Pavel Blonski (1884–1941) ja Kiinassa Tao Xingzhi (1891–1946) kehittivät omaa toiminnallista työkouluun vapausedagogisessa hengessä. Työkoulujen oppimisympäristöissä korostui tuotannollinen ulottuvuus. Neuvostokoulun työkasvatus toteutui monivaiheisena, yhtenäisenä kokonaisuutena koko kouluopetuksen ja kasvatuksen yhteydessä. Siihen kuuluivat varsinaiset työoppitunnit, itsenäinen työ ja koulun ulkopuolinen toiminta. Neuvostoliiton mallin mukaisesti Kiinaan perustettiin 1950-luvun alussa yhtenäinen

työkoulu, jota kehitettiin saman vuosikymmenen lopulla Mao Zedongin (1893–1973) ajatusten mukaisesti siten, että puolet ajasta käytettiin opiskeluun ja puolet työhön. Koulut perustivat työpajoja sekä maatilat ja tehtaات puolestaan kouluja.

Intiassa 1940- ja 1950-luvuilla käsityöammattikasvatus ja yhteisöllisen palvelu tähdensivät oppimisympäristöjen tuotannollista ja sosiokulttuurista dimensioita. Mahatma Gandhin (1869–1948) kasvatusajatteluun perustuvassa koulussa opetus oli läheisesti kytkeytynyt yhdyskunnan traditionaaliseen käsityötuotantoon ja maatalouteen. Koulujen oppimisympäristöissä korostui esimerkiksi käsityöammattikasvatukselle ominainen tuotannollinen dimensio, kun oppilaat työskentelivät koulun kehruu- ja kudontatiloissa. Sosiokulttuurinen dimensio oli keskeinen, kun käsityöammattikasvatuksessa oppilaat tutustuivat yhteisön töihin tai kun he yhteisöllisessä palvelussa työskentelivät lähialueen hankkeissa.

Yhteiskunnan modernisaatioon tähtäävässä Intiassa toteutettiin 1960-luvun puolivälissä perusteellinen pedagoginen käänne, joka muovasi voimakkaasti työkasvatuksen käytänteitä. Työkasvatuksen oppimisympäristöissä painotettiin nyt tieteellisteknistä dimensiota, kun esimerkiksi työkokemuskasvatuksessa 1960- ja 1970-luvuilla oppilaat työskentelivät koulun työpajoissa tai yhteisön koetiloilla. 1970-luvun lopulta lähtien yhteiskunnallisesti hyödyllisessä tuotannollisessa työssä korostui tieteellistekninen ulottuvuus, kun oppilaat työskentelivät koulun elektronisten laitteiden ja sähkökojeiden korjauspajoissa tai tekivät julkaisuja tietokoneavusteisissa työpajoissa. Molemmissa lähestymistavoissa merkittävää oli lisäksi sosiokulttuurinen ulottuvuus, kun oppilaat tutustuivat työkokemuskasvatuksessa yhteisön töihin ja kun he yhteiskunnallisesti hyödyllisessä tuotannollisessa työssä auttoivat slummialueilla (ks. Kuva 3). Tuotannollista dimensiota pidettiin yllä erityisesti yhteiskunnallisesti hyödyllisessä tuotannollisessa työssä koulun tuotantokeskuksissa, työ- ja yhteisöllisen palvelun leireillä ja tieteellisissä viljelyprojekteissa.

Päämääränä elämän merkityksellisyys

Students Learning in Communities -kirjan tavoitteena on antaa virikkeitä kaikille kasvattajille ja opettajille, jotka ovat kiinnostuneita kehittämään työtään, hyödyntämään autenttisia oppimisympäristöjä ja edistämään koulun ja yhdyskunnan välistä suhdetta. Uusimmatkaan teknologisen kehityksen tuottamat laitteet eivät voi täysin korvata ihmisen vuorovaikutusta koulun ja sen lähiyhteisön välillä.

Smith ja Sobel (2010) ovat kritisoineet nykyistä kehitystä kouluissa väittämällä, että monien nuorten todellinen maailma rajoittuu siihen, mitä tapahtuu heidän käsipuhelimensa tai tietokoneensa näytöllä. Koska oppilaat ovat vieraantuneet todellisesta koulun ulkopuolisesta maailmasta, on monien suhde luontoon ja yhdyskuntaan deprivoitunut ja näin muuttunut puutteelliseksi. Yhdyskuntaperusteisen oppimisen ja koulun ulkopuolelle orientoivan kasvatuksen eri lähestymistavat tarjoavat menetelmiä, joiden avulla opettajat ja koulujen lähiyhteisöt voivat antaa oppilaille keinoja osallistua paikallisten ongelmien ratkaisemiseen.

"tulevaisuuden koulukasvatuksessa ja niiden oppimisympäristöissä keskeiseksi painopistealueeksi tulisi muodostua merkityksellisen elämän etsiminen."

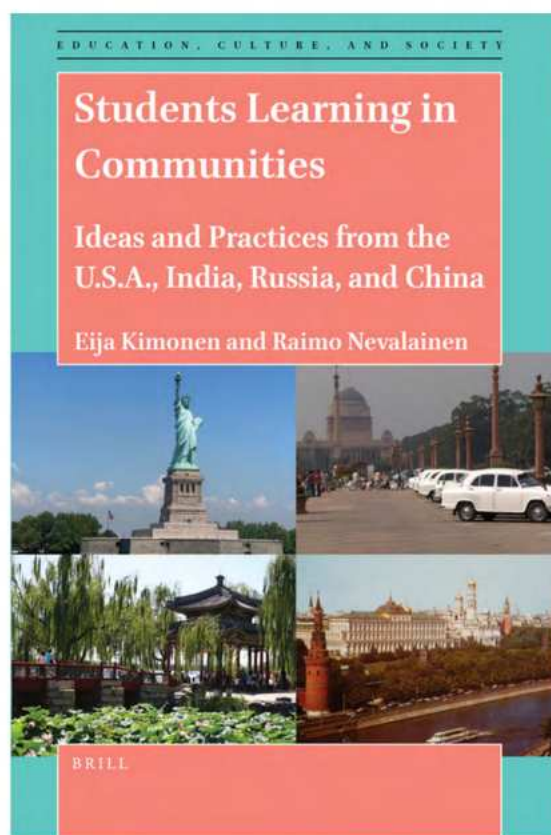
Prast ja Viegut (2015) ehdottavat, että opetukseen olisi tärkeää lisätä yhteistyötä eri tahojen kanssa, jotka ovat koulun ympärillä olevassa yhdyskunnassa. Oleellista olisi myös käyttää opetusmenetelmiä, joilla voidaan auttaa oppilaita ymmärtämään sisältöjen ja ilmiöiden merkityksiä erilaisissa oppimisympäristöissä ja parantaa näin oppilaiden sitoutumista oman yhteisönsä kehittämiseen.

Emily Smith (2017) kuvaa neljä lähestymistapaa, jotka johtavat merkitykselliseen elämään. Hänen ajatteluaan soveltaen tulevaisuuden koulukasvatuksessa ja niiden oppimisympäristöissä keskeiseksi painopistealueeksi tulisi muodostua merkityksellisen elämän etsiminen.

Merkityksellisen ja mielekkään elämän etsiminen tulevaisuuden oppimisympäristöjen kehittämisessä voisi perustua seuraaviin elämäkeskeisen oppimisen lähtökohtiin:

- *Yhteys koulun ulkopuoliseen elämään:* Ihmisen keskeinen perustarve on yhteenkuuluvuuden tunne, sillä ihminen tarvitsee yhteyttä muiden kanssa. Koulukulttuurin tulisi tukea opetusta ja kasvatusta, jossa oppilaat voisivat olla yhteydessä erilaisten yhteisöjen elämään esimerkiksi työtehtävien, tutkimusprojektien ja harrastusten välityksellä. Avoimissa ja autenttisissa oppimisympäristöissä opiskeltavien asioiden ja ilmiöiden merkitykset avautuvat oppilaiden ajattelussa ja samalla he voivat löytää merkityksellisyyttä elämäänsä.
- *Tarkoituksellinen oppiminen koulun ulkopuolella:* Monet yhdyskuntaperusteisen oppimisen lähestymistavat painottavat hyvien asioiden tekemistä omalle lähiyhteisölle, sen luonnolle ja ihmisten elämälle. Samalla oppilas voi kehittää itseään ja omia tärkeitä elämään liittyviä periaatteitaan: löytää tarkoituksen elämäänsä sekä hyödyntää vahvuuksiaan ja lahjojaan luonnonsuojelussa ja lähiyhteisön elämänlaadun parantamisessa. Tarkoitukseen liittyvät tavoitteet suuntaavat kaikkea tekemistä ja niihin liittyy pyrkimys parantaa maailmaa itselle tärkeissä asioissa. Usein maailman parantaminen merkitsee yksinkertaisesti ympärillä olevia ihmisiä, joiden elämänlaatuun jokainen voi teoillaan vaikuttaa.
- *Kokemusten reflektointi kirjoittamalla:* Koulun ulkopuolella saatujen kokemusten reflektoinnin avulla oppilas voi jäsentää maailmaa. Elämäkeskeisen oppimisen prosessissa saaduista kokemuksista kirjoittaminen voi auttaa häntä ymmärtämään, mitä elämässä on meneillään, kuinka asiat liittyvät toisiinsa ja löytämään merkityksiä siitä kaikesta. Omista kokemuksista kirjoitettujen fiktiivisten ja tosiasiallisten kertomusten avulla oppilas voi löytää uusia ulottuvuuksia elämän merkityksestä.

- *Kokonaisuuksien hahmottaminen:* Autenttisissa oppimisympäristöissä oppilas voi hahmottaa kokonaisuuksia ja kokea olevansa osa jotakin suurempaa, esimerkiksi hiljaisen luonnon keskellä leirikoulun iltanuotiolla tai opintoretkillä konserttitalon musiikkitilaisuudessa, teatterin näytelmäesityksessä tai taidemuseon näyttelyssä. Nämä toimintamuodot voivat toimia tapoina ylittää oma itsensä ja oppilaalle tarjoutuu näin mahdollisuus astua ajan ja paikan ulkopuolelle ja tuntea olevansa yhteydessä jonkin itseään suuremman kanssa.

Kuva 4. Kirjan kansi: Eija Kimonen & Raimo Nevalainen. (2022). *Students Learning in Communities: Ideas and Practices from the U.S.A., India, Russia, and China*. Leiden, Netherlands: Brill.

Lähteet

- Prast, H. A. & Viegut, D. J. 2015. *Community-based learning: Awakening the mission of public schools*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
- Smith, E. E. 2017. *The power of meaning: Finding fulfillment in a world obsessed with happiness*. Portland, OR: Broadway Books.
- Smith, G. A. & Sobel, D. 2010. *Place- and community-based education in schools*. New York, NY: Routledge.

Etsitkö paikkaa leirikoululle?

Me tarjoamme sinulle

Parhaat paikat

40 upeaa kohdetta eri puolilla Suomea.

Käy katsomassa koko valikoima nettisivuillamme.

Meidän jäsenpaikoissamme
onnistuvat ympärivuotisesti muun muassa:

- kokous- ja koulutuspäivät
- virkistys- ja Tyhy-päivät
- ryhmäruokailut ja majoitukset
- leirikoulut ja leirit
- juhlatilaisuudet
- saunaillat

Jokaisessa keskuksessa on toimivat tilat, joustava
asiakaspalvelu sekä upea, virikkeellinen ympäristö.

Tutustu paikkoihin osoitteessa
kirkonpaikat.fi ja ota yhteyttä!

**KIRKON
PAIKAT**
kirkonpaikat.fi

KAVERIA EI JÄTETÄ!

*Vastuunjakoa ja ryhmätyötaitoja
Seikkailuapinoiden leirikouluissa
ympäri Suomen*

Seikkailuapinat järjestää leirikouluja Kuusamossa omassa majatalossaan sekä muualla Suomessa asiakkaiden toivomissa paikoissa. Opetusmetodimme pohjautuvat seikkailukasvatukseen ja elämyspedagogiikkaan. Mielestämme luonto kuuluu kaikille ja meidän seikkailuleirikouluihin jokainen on tervetullut - riippumatta esimerkiksi liikuntarajoitteesta, näkövammasta tai uskonnollisesta vakaumuksesta.

Kestävät arvot ovat meille tärkeitä ja meillä on Sustainable Travel Finland -merkin käyttöoikeus. Haluamme osallistaa myös leirikoululaiset kestävän matkailun työhömmä ja palkitsemme ryhmää mm. ruokahävikin minimoinnista sekä energian ja veden säästöstä. Vanhempien leirikoululaisten kanssa käymme yön yli melontaretkillä ja toteutamme pidempiä vaelluksia ympäri vuoden, satoi tai paistoi. Luokahuoneena toimii luonto ja teemme erilaisia ongelmanratkaisutehtäviä ulkoilmassa.

Leirikoulu alkaa aina leirikoulun ja ryhmän yhteisten sääntöjen sopimisella. Ohjaajamme eivät luettele valmiiksi laadittuja sääntöjä, vaan ne luodaan yhdessä osallistujien kanssa. Kun ryhmä saa päättää itseään koskevista säännöistä, pidetään niistä myös kiinni. Sääntöjen muistamista helpottaa kun ne ovat nähtävissä koko leirin ajan. Osallistuminen leirikoulun sisällön suunnitteluun tukee omalta osaltaan ryhmäytymistä. Leiriläiset voivat esimerkiksi päättää onko aamupala tasan yhdeksältä vai jo puoli tuntia aiemmin, jotta jää hetki aikaa myös vapaa-ajalle ja omatoimisille peleille tai leikeille.

Osallistujat suunnittelevat osan leirikoulun aktiviteeteista ja pääsevät itse esimerkiksi rakentamaan mieleisensä temppuradan. Osallistujat pääsevät mukaan myös ruokalistan suunnitteluun: kun ison ryhmän on yhdessä

päätettävä onko viimeisellä juhlaillallisella pitsaa vaiko tortilloja, on käytettävä neuvottelutaitoja, opittava perustelemaan omia näkökantoja ja hyväksyttävä erilaisia mielipiteitä. Seikkailuapinoiden majatalo sijaitsee satavuotiaan kyläkoulun paikalla luonnon keskellä ja tilat on remontoitu leirikouluksi ja esteettömyys huomioiden. Meiltä löytyy mm. suuri sisäliikuntasali sekä monitoimisali joka toimii myös ruokailutilana. Vaihdamme monitoimisalin pöytäryhmien asettelua säännöllisesti leirin aikana: yksilötoissa voidaan olla pienemmissä pöytäkunnissa, mutta välillä siirrämme pöydät yhdeksi isoksi kokonaisuudeksi jolloin kaikki näkevät toisensa. Joskus laitamme pöydät hevosenkenkään ja joskus istumme vilteillä liikuntasalin lattialla. Näin vieruskaveri vaihtuu jatkuvasti ja ryhmäytyminen ison ryhmän sisällä onnistuu helpommin, eikä pääse muodostumaan ns. kuppikuntia.

Usein jaamme osallistujat pienempiin tiimeihin, jotka osallistuvat päivittäin erilaisiin tehtäviin. Näillä tehtävillä on iso merkitys leirin onnistumisen kannalta ja tehtävät myös opettavat vastuunottoa ja toimimaan ryhmässä.

Näihin pienryhmissä tehtäviin rooleihin kuuluvat esimerkiksi keittiötiimi (auttaa ruokahävikin mittaamisessa ja tiskien lajittelussa), kellokallet (pitävät huolta, että kaikki ovat ajoissa paikalla eri aktiviteeteissa ja ruokailuissa), motivaattorit (pitävät huolta, että kaikilla on kivaa, kaikki osallistuvat, eikä kukaan jää yksin) ja varustevastaavat (auttavat ohjaajia aktiviteettivarusteiden esillelaitossa ja huollossa). Käytämme samanlaista ryhmien vastuuttamista myös esimerkiksi melonta- tai hiihtovaelluksillamme: navigointiryhmä osallistuu suunnistamiseen, ruokaryhmä hoitaa tulenteon ja kokkauksen, ja kellokallet pitävät huolen, että koko ryhmä on aamulla valmiina sovittuun kellonaikaan. Kun kaikilla on oma tehtävä, on sitoutuminen ryhmän toimintaan helpompaa.

Nuotiokokkaushaaste on yksi suosituimmista aktiviteeteistamme. Ensin ryhmä työskentelee yhteisen tavoitteen eteen ja pilkkoo nuotiopuut. Puukkojen kanssa työskenteleminen vaatii hyvää keskittymiskykyä ja turvallisuusohjeiden noudattamista.

Sitten alkaa varsinainen tiimityöosuus kun ryhmä sytyttää yhdessä nuotion tuluksilla. Tulusten käyttäminen vaatii kärsivällisyyttä ja mitä paremmin ryhmä toimii yhdessä, sitä nopeammin tuli saadaan sytytettyä. Tämän jälkeen ryhmä kokkaa yhdessä herkullisen kolmen ruokalajin aterian. Kun työt on tehty, on aika nostaa malja ja nauttia ryhmän yhteistyön tuloksista kaikessa rauhassa luonnon rauhassa ruokaillen.

"Oli kyse sitten erämaavaelluksesta tai ns. perinteisestä leirikouluympäristöstä, on aina kyse ryhmän yhteisestä matkasta, eikä kaveria jätetä missään vaiheessa."

Nuotiokokkaushaastetta astetta vaativampi ryhmätyöhaaste on iglun tai lumikammin rakentaminen. Ryhmä työskentelee usean tunnin ajan yhteisen tavoitteen eteen ja jokaisen panos on yhtä tärkeä, jotta ryhmän uusi koti saadaan valmiiksi määräajan puitteissa. Monesti lumilapiot heiluvat vielä illan pimeinä tunteina otsalamppujen valossa.

Lumirakentaminen on mielestämme yksi parhaita ryhmäyttämisen muotoja niin lapsilla, nuorilla, kuin aikuisillakin. Kun kynttilä saadaan lopulta sytytettyä itse rakennetun lumikammin hyllylle ja on aika juhlia tupaantuliaisia, ei riemulla ole rajaa. Onnistumisen elämykset ovat taattu ja iltareflektiossa monesti kiitellään kaveria. Seikkailupäiväkirjan pariin hiljennytään viimeistään seuraavana aamuna ja jokainen kirjaa omia oppimiskokemuksiaan haluamallaan tavalla kun lumikammissa nukkuminen ei ollutkaan niin pelottavaa kuin luultiin.

Monesti leirikouluissa ollaan normaalista arjesta poikkeavassa ympäristössä. Koska kaikilla ei ole mahdollisuutta hankkia omia tarvittavia erikoisvarusteita (eikä se ole myöskään ekologisesti kestävää) olemme päättäneet, että kaikki leirikoulussa tarvittavat erikoisvälineet kuuluvat aina leirin osallistumismaksuun. Esimerkiksi talvella leirin hintaan kuuluu suksien, liukulumikenkien, lumikenkien, ahkioiden, telttojen ja talvimakuupussien käyttö. Kun kaikilla on

yhdenmukaiset laadukkaat varusteet ovat kaikki tasavertaisia eikä ns. hyvät ja huonot varusteet erotu joukosta. Meiltä on mahdollista myös vuokrata lisähinnasta säänmukainen talvivaatesetti, johon kuuluu kaikki merinokerrastosta lähtien.

Seikkailuapinat pyrkii kaikessa toiminnassaan huomioimaan kestävän kehityksen ja uudistuvan matkailun periaatteet sekä omalta osaltaan edistämään tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Seikkailuapinoiden leirikoulut räätälöidään aina ryhmän toiveiden mukaan, ja parhaaksi havaitut käytännöt ovatkin sovellettavissa eri ikäisille ja kokoisille ryhmille, leirikoulun toteutustavasta ja paikasta riippumatta. Oli kyse sitten erämaavaelluksesta tai ns. perinteisestä leirikouluympäristöstä, on aina kyse ryhmä yhteisestä matkasta, eikä kaveria jätetä missään vaiheessa.

Teksti ja kuvat: Adventure Apes
www.adventureapes.fi

Leirikeskus luonnon rauhassa

Kopirauhan leirikeskus **Siuntiossa** tarjoaa upeat puitteet niin leirikoulujen kuin muidenkin tilaisuuksien järjestämiseen noin tunnin matkan päässä Helsingistä.

Leirikeskus tarjoaa:

- hyvätasoista majoitustilaa n. 70 henkilölle
- ruokailu-, kokous- ja saunatilat
- ulkopelivälineitä ja kanootteja
- puitteet retkeilyyn luonnonsuojelualueella

Leiripaketin hinta alk. 63€/hlö/vrk sisältäen majoituksen ja maittavan täysihoidon, tilavuokran sekä saunavuoron.

Lisätietoja Helsingin seurakuntayhtymän leirikeskuksista:

www.helsinginseurakunnat.fi/leirikeskukset

leirikeskusvaraukset.helsinki@evl.fi

puh. 050 460 6962

Tervetuloa nauttimaan Kopirauhan luonnonrauhasta ja mielihyvästä!

ESIM.

3 VRK TÄYDEN PALVELUN LEIRIKOULU

245 €/ 6-16 vuotias,
255 €/ yli 16-vuotias

Loka-maaliskuussa
leirikoulut -20 %

1 opettaja/valvoja veloituksetta
15 oppilasta kohti.

www.pajulahti.com

Liikuntakeskus Pajulahti Lahdessa

Leirikoulut kaikkina vuodenaikoina!

**SEIKKAILUTAKUU
KEVÄÄSTÄ SYKSYYN**
Pajulahden
Seikkailupuisto
sisältyy leirikoulun
hintaan*!

*Seikkailutakuu
huhti-syyskuun
leirikouluihin.*

LISÄTIEDOT JA VARAUKSET

Sandra Sälke-Matilainen

myyntikoordinaattori

puh. 044 7755 206

sandra.salke-matilainen@pajulahti.com

Pajulahti

Leirikoulu METSÄTÄHTI

*"Ryhmätyötaidot kehittyvät
jo lyhyemmässäkin
leirikoulussa."*

Leirikoulu Metsätähdessä on useita aktiviteetteja, jotka kehittävät erityisesti ryhmätyötaitoja. Erilaiset seikkailulliset tositilanteet auttavat kaikkia ottamaan esille oman roolinsa ja toimimaan parhaina itsenään.

Näissä toiminnoissa saatavat onnistumisen kokemukset ovat omiaan myös vahvistamaanopittuja taitoja. On myös huomattu, että yhteisöllisyys on läheistä sukua ryhmätyötaitoille ja yhteiset uudet kokemukset luovat hyvän perustan sille, että leirikouluun jälkeen luokka tulee toimimaan ryhmänä selvästi entistä paremmin. Ryhmätyötaitojen kehittyminen on myös hyvin palkitsevaa, kun yhdessä tekemisen tulokset alkavat näkyä kaikessa luokan toiminnassa jo leirikoulun aikana. Tämän ansiosta saattaa myös kuulla leirikoulun päättyessä oppilailta lausahduksia kuten "me ei haluta lähteä kotiin" tai "tää oli paras viikko ikinä" ja oppilaat saattoivat lopuksi jopa halata ohjaajia lähtiessään.

Vesistön ylitys omatekoisella välineellä on yksi parhaista toiminnoista ryhmätyötaitojen kehittäjänä. Se vaatii ryhmän järjestäytymistä sekä yhteistä suunnittelua ja toteuttamista ja vielä lopuksi jopa vesistön ylityksenkin.

Rakentamisessa tarvitaan jokaista ja kaikkien on myös oltava valmiita mahdollisiin kompromisseihin, kun näkemys yhteisestä lautasta alkaa muotoutua. Aluksi tuntuu sitä, ettei voida saada aikaan välinettä, joka pysyisi pinnalla tai jolla voitaisiin liikkua vedessä.

Lopputuloks on aina hiukan yllättävä kun vesistöä päästään ylittämään.

Itseluottamus näyttää kasvavan silmissä ja nyt ollaan valmiita myös kaikkein vaativampiinkin tehtäviin.

Meripelastuskurssi on myös hyvä esimerkki toiminnasta, joka kehittää yhteistyötaitoja. Tässä tilanteessa ei monikaan voi selvitä yksin mutta ryhmänä toimittaessa kylläkin.

Kun yhdistetään teoriaa, ja kuivaharjoittelua tietäen, että sen jälkeen pitää selviytyä myös meressä, otetaan yhteistyönkin harjoittelminen aina tosissaan. Tällöin taidot kehittyvät, kun ne joutuvat heti samalla koetuskelle tositilanteessa.

Ryhmätyötaitoja voi kehittää myös leikinomaisilla harjoituksilla. Esimerkiksi koko luokan yhteisellä kynällä kirjoittaminen voi olla aluksi hyvinkin vaativaa, kunnes keksitään mitä tarvitaan, jotta se voisi alkaa onnistua ja pyydetty teksti tai kuva saadaan syntymään paperille.

Sikapossun kuljetus maastossa voi olla hyvinkin haastava, jos ei sallita sen putoamista kesken matkan. Ryhmän on järjestäydyttävä ja suunniteltava hetki ja päätettävä miten tehtävä aiotaan yhdessä suorittaa onnistuneesti.

Tällaiset aktiviteetit kehittävät yhteistyötaitoja, joita voi tarvita paitsi koululuokkana myös erilaisissa elämän tilanteissa ja myöhemmin omissa työtehtävissä. Lisäbonuksena on valmiuksia, jotka auttavat selviytymään ja auttamaan myös toisia, esimerkiksi jos joutuisi matkustamaan Estonialla tai vain risteilemään ruotsinlaivoilla, joilla voi myös tapahtua kaikenlaista.

Leirikoulu Metsätähdellä on näistä toiminnoista jo yli 20 vuoden kokemus, joten tiedämme mistä puhumme.

RYHMÄYTYMISTÄ

Nuorisokeskus Marttissa

Yhdessä tehden on hauskaa, yhdessä tehden saamme aikaan enemmän ja yhdessä tehden opimme lisää. Yhteistyö - aktiviteeteissa ryhmä kehittää viestintätaitojaan, sosiaalisia taitojaan, oppii uusia asioita kavereistaan ja paljon muuta mitä sisältyy yhdessä tekemiseen.

Nuorisokeskuksen perustehtävä on tukea nuorten kasvua ja kehitystä. Pedagogisen osaamisen ja toiminnallisten menetelmien kautta nuoret saavat meiltä hyödyllisiä kokemuksia yksin ja ryhmässä toimimisesta. Yhteishengen muodostuminen, ongelman ratkaisu porukalla ja itsensä voittaminen ovat muutamia niistä ainutlaatuisista asioista, joihin meillä tähdätään. Leirikouluilta etukäteen

kysyttävissä tavoitteissa ryhmäytyminen on ylivoimaisesti yleisin ja tärkein tavoite. Marttisessa tämä on huomioitu usean ohjelman suunnittelussa ja toteutuksessa. Esimerkiksi Marttisen alaköysi- ja yläköysiradoille on suunniteltu tehtäviä, joista ei selviä yksin. Lisäksi tätä varten on suunniteltu aivan omia ohjelmakokonaisuuksia, kuten pulma- ja PoKa (Positiivisuus-Kannustus) -tehtävät. Näissä tehtävissä ratkaistaan erilaisia pulmia positiivisella ja kannustavalla lähestymistavalla. Toiminnoissa tarvitaan nimenomaan yhteis- ja ryhmätyötä.

Erityinen ryhmäytymistä tukeva toiminta Marttisessa on seinäkiipeilyssä käytettävä ns. vastapainovarmistus. Seinäkiipeily kun mielletään helposti puhtaaksi yksilölajiksi. Opettajat monesti kysyvätkin, että miten saamme 25 oppilasta toimimaan niin, että odottelua ei tule liikaa? Vastapainovarmistuksella se on helppoa. Parhaimmillaan seinällä voi olla kuusi kiipeilijää ja jokaista kiipeilijää kohti kolme varmistajaa. Ideana on, että kiipeilijän kiivetessä, on toiseen päähän köyttä kiinnittäytyneenä kolme varmistajaa. Varmistajat kävelevät salissa

"Ensimmäisen kiipeilykerran jälkeen huomaa, että kaverit todellakin pystyvät pitämään kiipeilijän seinällä ja luottamus kavereita kohtaan lisääntyy."

"Marttisen alaköysi- ja yläköysiradoille on suunniteltu tehtäviä, joista ei selviä yksin."

taaksepäin, pitäen kiipeilijän köyden suorana. Mikäli kiipeilijä putoaa, pitävät nämä kolme varmistajaa hänet seinällä. Kannustamme kaikkia kokeilemaan kiipeilemistä edes puoli metriä, mutta jos joku ei halua kiivetä, pääsee hän olemaan osana ryhmää varmistajan roolissa. Varmistus on tehty niin turvallisesti, että vaikka yksi tai kaksikin varmistajaa epäonnistuisi tehtävässään, ei sekään vielä aiheuta kiipeilijän suoraa putoamista maahan.

Jotta varmistaminen on turvallista ja vastapainoa syntyy riittävästi, jaetaan oppilaat neljän hengen ryhmiin pituuden mukaan. Näin oppilaat pääsevät toimimaan ryhmissä, jossa ei välttämättä ole juuri niitä parhaita kavereita. Ryhmytymisen lisäksi tämä opettaa lapsille aitoa vastuunottamista. Ensimmäisellä kerralla kavereihin luottaminen saattaa olla hieman hankalaa. Ensimmäisen kiipeilykerran jälkeen huomaa, että kaverit todellakin pystyvät pitämään kiipeilijän seinällä ja luottamus kavereita kohtaan lisääntyy. Toisella kertaa uskaltaakin jo mennä korkeammalle, ilman huolta maahan putoamisesta.

Kuinka hienoa onkaan huomata, kun lapset kannustavat oman varmistuslinjan kiipeilijää hyviin suorituksiin. Kattoon asti kiipeilijälle annetaan usein myös raikuvat aplodit. Näitä yhdessä koettuja muistoja on mukava muistella lukuvuoden aikana!

*Teksti: leirikoulukoordinaattori **Lassi Taisto** ja nuorisotyötiimi, Marttinen*

Kuvat: Nuorisokeskus Marttinen

www.marttinen.fi

KOULUKURAATTORI;

"Lapset ja nuoret tarvitsevat ja ansaitsevat aikuisten tukea vertaissuhteiden muodostamiseen."

Omana kouluajanani 1990-2000-luvulla sanalla "koulukuraattori" oli mystinen, epämääräinen ja luotaantyöntävä kaiku. Oli jonkinlainen epämääräinen käsitys, että kuraattori koulussa on yhtä kuin ongelmat ja kuraattoriin ei ainakaan itselläni liittynyt minkäänlaisia positiivisia miellelyhtymiä. Kuraattorille "jouduttiin", ei missään nimessä "menty" tai "päästy". Kuka edes mahtoi olla tuo kouluni kuraattori?

Olen itse työskennellyt koulukuraattorina nyt vajaan kuuden vuoden ajan. Olen saanut työskennellä kuraattorivuosiinani Helsingin eri kouluissa, niin idän kuin keskisen ja eteläisen Helsingin alueilla peruskoululaisten ja lukiolaisten kanssa. Aloitan ensi syksynä neljännen lukuvuoteni nykyisessä koulussani, Lauttasaaren yhteiskoulussa ja Kansainvälisen liiketoiminnan lukiossa.

Ilokseni olen huomannut, että käsitykset koulukuraattorista ovat lasten ja nuorten keskuudessa pääosin muuttuneet omista kouluajoistani. Moni kertoo avoimesti kavereilleen käyvänsä kuraattorilla ja joskus kun nuori on käynyt jonkun aikaa, huomaan samaisesta kaveriporukasta useamman varaavan keskusteluajan. Osa haluaa pitää käynnit salassa kavereiltaan välttääkseen kysymykset.

Kun kysyn elokuussa uusilta 7. luokkalaisilta ryhmäytymispäivän yhteydessä heidän tietoaan ja mielikuviaan kuraattorista, vastaukset ovat muun muassa, "kuraattorille voi mennä juttelemaan, jos on jotain huolia", "se auttaa, jos kiusataan", "aikuinen kenelle puhua omista asioista". Kaikki ovat oikeita vastauksia ja korostan aina, että ei ole mitään liian pientä tai suurta asiaa, josta kuraattorille ei voisi mennä juttelemaan. Koen tärkeänä kertoa avoimesti vaitiolovelvollisuudestani ja tilanteista,

joissa joudun kontaktoimaan vanhempia tai viranomaisia.

Lukuvuoden alussa haluan varmistaa, että tulen uusille oppilaille ja opiskelijoille tutuksi. 7. luokkalaisten osalta se tapahtuu ryhmäytymispäivässä mukana olemisella sekä pitämälläni oppitunnilla, jossa keskustelemme kiusaamisen eri muodoista, rooleista ja kiusaamiseen puuttumisesta. Lukiolaisten osalta käymme esittäytymässä luokissa muun opiskeluhuollon henkilöstön kanssa sekä saatamme pitää opinto-ohjauksen tunnilla pajatyöskentelyä, jossa oma työmme ja roolimme kouluyhteisössä tulee jälleen tutuksi. Jokaisella arviointiviikolla pidämme lukiolaisille opiskeluhuollon kahvilaa, jonne saa tulla ennen ja jälkeen kokeen juttelemaan fiiliksiään tai ihan mistä vaan matalalla kynnyksellä. Koen kaiken yhteisöllisen työn tärkeäksi paitsi koko yhteisön hyvinvoinnin, myös yksilökohtaisen minun palveluideni pariin ohjautumisen kannalta.

Vaikka suurin osa omasta työajastani on yksilötyöskentelyä ja tätä nykyä pääosin mielenterveyden teemojen parissa, ovat sosiaaliset suhteet keskeisessä roolissa työssäni. Käsittelen nuorten kanssa paljon vertaissuhteita koulussa ja vapaa-ajalla, seurustelusuhteita sekä yksinäisyyttä.

Nuorelle vertaiset ovat tärkein peili suhteessa omaan itseensä. Vertaisilta saatu palaute, olenko hyväksytty ja mihin yhteisöön tai porukkaan kuulun, ovat kehityksen ja hyvinvoinnin kannalta keskeisiä tekijöitä.

Sosiaaliset taidot kehittyvät läpi elämän ja parhaiten ne tietysti kehittyvät erilaisissa sosiaalisissa ympäristöissä erilaisten ihmisen kanssa. Ulospäinsuuntautuneille ja hyviä aikaisempia vertaiskokemuksia omaaville nuorille uudet sosiaaliset tilanteet ovat yleensä suhteellisen helppoja ja he löytävät kavereita melkein porukasta, kuin porukasta. Sosiaalisesti aremmille ja etenkin ikäviä vertaiskokemuksia, kuten kiusaamista, omaaville uudet vertaiskohtaamiset voivat olla todella haastavia. Nuori saattaa uudessa porukassa vetäytyä suojatakseen itseään jälleen kerran mahdollisilta ikäviltä kokemuksilta ja minäkuva rakentuu herkästi sen mukaan vääristyneeksi: joukkoon sopimattomaksi, erilaiseksi, oudoksi ja ei-pidetyksi yhteisön jäseneksi. Tämä saattaa puolestaan heikentää nuoren mielenterveyttä ja altistaa mielenterveyden häiriöille.

Lapset ja nuoret tarvitsevat ja ansaitsevat aikuisten tukea vertaissuhteiden muodostamiseen. Koulussa oppiaineisiin sisällytettyä ryhmäytymistä tulee olla jatkuvasti, ei vain kerran lukuvuodessa muutaman tunnin tai päivän ajan. Tulee tarjota mahdollisuuksia jutella ja työskennellä eri ihmisten kanssa ja esimerkiksi koulussa eri luokkien, jopa ikäluokkien, välinen yhteistyö ja tutustuminen olisi monen nuoren mukaan toivottavaa. Yksinäiselle, vailla kaveria ja omaa porukkaa olevalle nuorelle, vapaat pari- ja ryhmätöihin jakautumistilanteet ovat yleensä epämiellyttäviä, jopa ahdistavia. Erityisesti he toivovat, että opettaja aina määräisi työskentelyparit ja -ryhmät. Tällöin ei tule tilannetta, jossa nuori joutuu kyselemään, kuka olisi hänen parinsa tai mihin ryhmään hänet tällä kertaa huolitaisiin mukaan.

Yläkoulun alkaminen on usein jännittävä paikka, erityisesti sen osalta, mille luokalle pääsee ja keitä samalla luokalla on. Osan nuorista kohdalla omalta luokalta ei löydy saman henkisiä vertaisia yhden yhtäkään. Yleensä porukkaan pääsemätön ja kavereita vailla oleva nuori ei halua aikuisen, kuten oman

vanhemman, opettajan tai kuraattorin, puuttuvan tilanteeseen. Se usein herättää nuorella suurta vastustusta ja jopa ahdistusta, koska nuori kokee sen väkijärjestyksenä ja "nolona". Siksi luonteva arkeen ja käytäntöihin jo valmiiksi sisällytetty jatkuva aikuisjohtoinen ryhmäytyminen esimerkiksi eri työskentelypareineen, istumajärjestyksineen, tapahtumineen, leikkeineen ja yhteistöineen, toimii usein paremmin.

Silloin kun nuorelle ei löydy tai nuori ei halua omasta koulusta kavereita, kuraattorina pyrin auttamaan nuoren vapaa-ajalla koulun ulkopuoliseen turvalliseen yhteisöön esimerkiksi harrastuksen tai yksilökohtaisen nuorisotyön avulla. Olen havainnut, että monesti kun nuori saa koulun ulkopuolella positiivisia vertaiskokemuksia, hänen itsetuntonsa vahvistuu ja muutos on nähtävissä koulussa siten, että yhtäkkiä näenkin nuoren hengailemassa välitunnilla muiden mukana enkä enää pelkästään yksin selaamassa puhelinta. Nuori saa lisää rohkeutta ottaa kontaktia ja olla kontaktissa. Positiivinen ruokkii positiivista.

Tule mukaan seikkailuun!

Piispalassa on Suomen suosituimmat leirikoulut!

- vuoden ympäri erinomaiset puitteet leirikoulun järjestämiselle
- luonnonläheinen sijainti ja monipuoliset liikunta- ja toimintatilat
- 50 erilaista harraste- ja ohjelmavaihtoehtoa!

Leirikoulujemme tärkeimpänä tavoitteena on edistää luokan yhteishenkeä ja ohjelmassamme korostuu siksi osallisuus sekä vastuullisuus omasta itsestä, toisista ja lähiympäristöstä.

Leirikoulu tuo yhteishenkeä koulutyöhön!

Tarjouspyyntö, kokonaiskustannus ja varaus helposti netissä, katso lisää www.piispala.fi

Hyvän elämän jäljillä

Aikamme mahdollisuus ja uhka on älylaitteiden arkipäiväistyminen. Jatkuva saavutettavuus ja oleminen online-tilassa. Jos joillekin, niin nuorille oma puhelin on yleensä se kaikista tärkein tavara. Se on kytkös kavereihin lähellä ja kaukana, linkki yhteisöön ja myös turva. Emme enää voi erottaa netin välityksellä tapahtuvaa vuorovaikutusta kasvokkaisesta, kun puhumme nuorten elämästä. Kun nuori kertoo minulle "puhuneensa kaverin kanssa", se on useimmiten snapchatissa tapahtunut keskustelu. Koulun käytävällä yleinen näky on se, että kaveriporukka istuu yhdessä lössissä vierekkäin, mutta kaikki tuijottavat omaa puhelintaan. Erityisesti pojat saattavat kaikki pelata samaa tai eri peliä omalla puhelimella ja kommunikoida siitä vierustoverin kanssa. Monesti pelit ovat yhdistävä tekijä ja niistä saa helposti jutun juurta vieraammankin vertaisen kanssa.

Kuva: Sly ry. arkisto

Sosiaalinen media on lisännyt nuorten, erityisesti tyttöjen, ulkonäköpaineita ja ahdistuneisuutta. Moni nuori tunnistaa tämän ja pyrkii siinä onnistumatta tai onnistuneesti ajoittain rajoittamaan sosiaalisen median käyttöään. Osa on kokenut hyväksi erilaiset ruutuaikasovellukset, joilla pystyy rajoittamaan omaa somen käyttöään.

Vaikka puhelimen jatkuva käyttö on haaste kasvokkaiselle vuorovaikutukselle ja heikentää meistä jokaisen aktiivisesti älylaitteita käyttävän keskittymiskykyä, on se avannut nuorten ja meidän kaikkien elämässä mahdollisuuksia verkostoitua myös oman lähiyhteisön ulkopuolella. Nuorelle netissä olevat kaverit tai vertaiskeskustelufoorumit ja siellä saatu hyväksyntä, kannustus ja kokemusten jakaminen voivat olla kannattelevia tekijöitä.

Nuoret ja nuorten sosiaaliset suhteet ovat viime vuosina olleet poikkeuksellisten haasteiden edessä. Korona-ajan etäkoulu ja kaikkien kasvokkaisten sosiaalisten suhteiden vähentäminen pandemian puhjetessa, ovat oman näkemykseni mukaan lisänneet tai sysänneet alkuun joidenkin nuorten sosiaalista ahdistuneisuutta. Yhä useampi nuori on omalla vastaanotollani kertonut sosiaalisten tilanteiden ja paikkojen ahdistavuudesta ja voimakkaasta sosiaalisesta jännittämisestä. Osalle "etäaika" mahdollisti ja antoi vaihtoehdon vetäytyä ja olla omassa turvallisessa kotiympäristössä ilman teini-iän jatkuvaa sosiaalista painetta koulussa ja samalla omassa mielessä tapahtuvaa vertailua. Tämän seurauksena moni nuori on kokenut haasteita normaaliin arkeen paluussa. Toisaalta etäaika saattoi olla heille juuri se tarvitsemansa levähdys stressaavista sosiaalisista tilanteista. Koulu saattoikin sujua paremmin, kun sai keskittyä omassa rauhassa opetukseen ja tehtäviin ilman sosiaalista stressiä.

Samaan aikaan suurin osa nuorista nimenomaan kärsi siitä, kun ei saanut viettää tavallisesti koulupäivää ja vapaa-aikaa harrastuksissa ja muissa puitteissa omien kavereiden kanssa. Koulutyö tuntui raskaalta ja puuduttavalta ja seurana oli vain persoonaton ruutu eikä vertaisia jakamassa ja keventämässä taakkaa. Tärkeät yhteenkuuluvuutta lisäävät perinteet jäivät pois tai lykkääntyivät. Erityisesti toisen asteen opiskelijat eivät välttämättä ehtineet tutustua toisiinsa ja muodostaa "me-henkeä" uudessa koulussa.

Ilo ja huojennus normaaliin arkeen paluusta on ollut käsin kosketeltavissa koulussa sekä nuorten että aikuisten keskuudessa. Miten upeaa oli itsellenikin ensimmäistä kertaa olla päättämässä lukuvuotta Lauttasaaren yhteiskoulun kevätjuhlassa ja ylioppilasjuhlassa. Nimittäin koko sen ajan, kun olen nykyisessä koulussani ollut, juhlia ei olla voitu pitää tavanomaiseen tapaan. Tunnelma oli yhteisöllinen, kepeä, mutta myös haikea niiden osalta, joiden koulutaival meidän talossamme päättyi. Tuskin koskaan enää näitä juhlia tai tapahtumia tulee pitämään itsestään selvänä, vaan arjen luksuksena.

*Teksti ja kuva: Greta Secka
Lauttasaaren Yhteiskoulu*

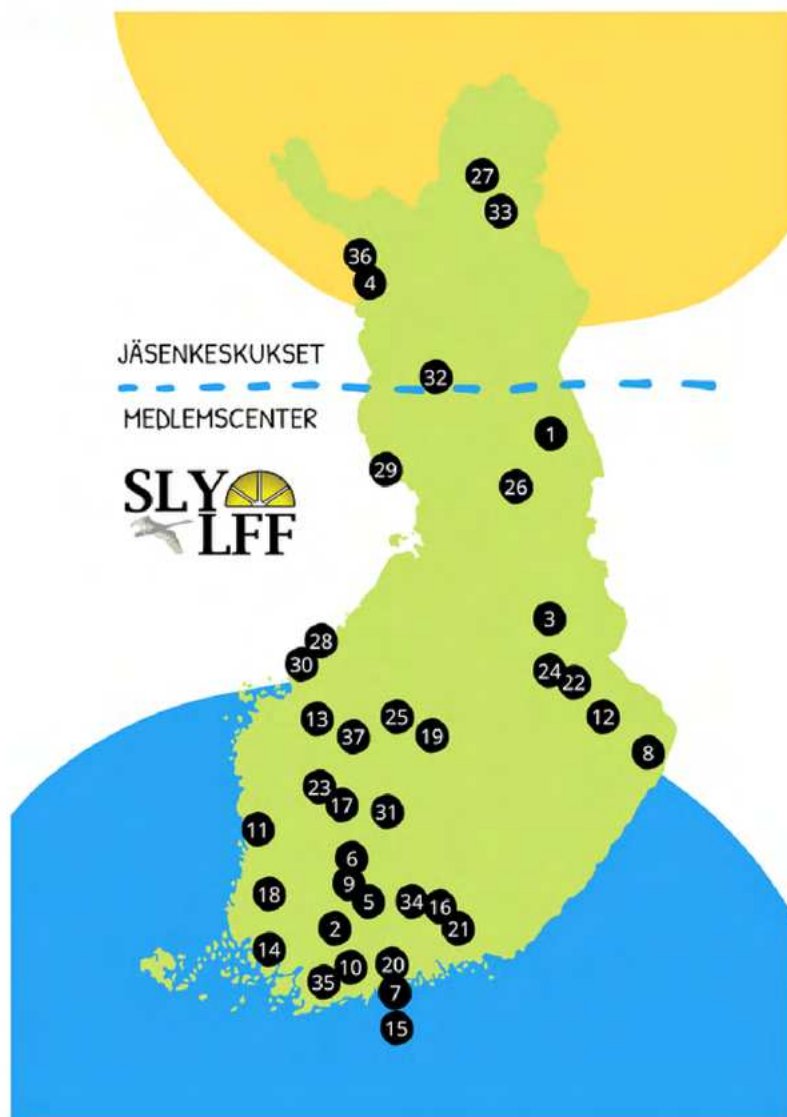
JÄSENKESKUKSEMME - VÅRA MEDLEMSCENTER

- 1 **Adventure Apes**
www.seikkailuapinat.fi
- 2 **Eerikkilän Urheiluopisto**
www.eerikkila.fi
- 3 **Govuokatti**
www.govuokatti.fi
- 4 **Harrinivan Lomakeskus**
www.harriniva.fi/fi/palvelut
- 5 **Hauhon lomakeskus**
www.lastenkesa.fi
- 6 **Heinäkallion leirikoti**
www.heinakallio.fi
- 7 **Hostel Suomenlinna**
www.hostelhelsinki.fi
- 8 **Idän leirikoulu, Ilomantsi**
www.mohkonmanta.net
- 9 **Ilolan maatilamatkailu**
www.ilolanmaatila.fi
- 10 **Kisakallion urheiluopisto**
www.kisakallio.fi
- 11 **Koivuniemen Herran farmi**
www.koivuniemenherra.fi
- 12 **Koli Freetime**
www.kolifreetime.fi
- 13 **Kuortaneen Urheiluopisto**
www.kuortane.com/leirikoulu
- 14 **Leirikoulu Metsätähti**
www.leirikoulu.net
- 15 **Leirikoulu Virossa**
www.leirikouluvirossa.com

- 16 **Liikuntakeskus Pajulahti**
www.pajulahti.com
- 17 **Lomakeskus Pukkila**
www.lomakeskuspukkila.fi
- 18 **Luontokoulu Tikankolo**
www.luontokoulutikankolo.fi
- 19 **Majoitus&Kalastus Vonkale**
www.vonkale.fi
- 20 **Naturskolan Uttern**
www.naturochmiljo.fi
- 21 **Nuorisokeskus Anjala**
www.nuorisokeskusanjala.fi
- 22 **Nuorisokeskus Hyvärilä**
www.hyvarila.fi
- 23 **Nuorisokeskus Marttinen**
www.marttinen.fi

- 24 **Nuorisokeskus Metsäkartano**
www.metsakartano.com
- 25 **Nuorisokeskus Piispala**
www.piispala.fi
- 26 **Nuorisokeskus Pikku-Syöte**
www.pikkusyote.fi
- 27 **Nuorisokeskus Vasatokka**
www.vasatokka.fi
- 28 **Nuorisokeskus Villa Elba**
www.villaelba.fi
- 29 **Peräpohjolan Opisto**
www.ppopisto.fi/leirikoulu
- 30 **Pörkenäs lägergård**
www.porkenas.net
- 31 **Riihon Majatalo**
www.riihonmajatalo.fi

- 32 **Santa Sport**
www.santasport.fi
- 33 **Suomen Latu / Kiilopää**
www.kiilopaa.fi
- 34 **Suomen Urheiluopisto**
www.vierumaki.fi/leirikoulut
- 35 **Urheiluopisto Kisakeskus**
www.kisakeskus.fi
- 36 **Utkujärven majat**
www.utkujarvenmajat.fi
- 37 **Ähtärin eläinpuisto**
www.ahtarizoo.fi

www.leirikoulut.info
sly@suokki.fi

Täyden palvelun leirikeskus SUOMENLINNASSA

Vie luokkasi seikkailulle Unescon maailmanperintökohteeseen saaristoluonnon keskelle.

Vain vartin lauttamatkan päässä Helsingin keskustasta majoitutte turvallisesti ja opitte Itämerestä sekä linnoituksen kulttuuriperinnöstä. Ohjelmissamme korostuvat myös ryhmätyö- ja sosiaaliset taidot. Järjestämme täyden palvelun elämyksiä luokille **ympäri vuoden**.

Majoitus täysihoidolla alk. 50€/ hlö./ vrk.
Leirikoulupaketit alkaen 150€/ hlö./ 2vrk.
Opettaja lähtee aina veloitusetta mukaan!

Itämeri,
kulttuuriperintö
ja pääkaupunki
samassa
kohteessa!

vi pratar
svenska

Lue lisää
www.hostelhelsinki.fi

pyydä tarjous
ryhmat@suokki.fi